Europa-Parlamentet
2019-2024

Udvalget om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender

2023/2085(INI)

30.11.2023

UDTALELSE

fra Udvalget om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender

til Udvalget om Konstitutionelle Anliggender

om gennemførelse af traktatens bestemmelser om unionsborgerskab
(2023/2085(INI))

Ordfører for udtalelse: Beata Kempa

PA_NonLeg

FORSLAG

Udvalget om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender opfordrer Udvalget om Konstitutionelle Anliggender, som er korresponderende udvalg, til at optage følgende forslag i det beslutningsforslag, det vedtager:

1. bemærker, at omkring 50 millioner mennesker tilhører et nationalt eller sprogligt mindretal i EU; bemærker, at Kommissionen ikke har taget lovgivningsmæssige skridt som reaktion på det europæiske borgerinitiativ "Minority SafePack – en million underskrifter for mangfoldighed i Europa", på trods af at det blev støttet af et stort flertal af medlemmer af Parlamentet;

2. bemærker, at retten til fri bevægelighed og udøvelse heraf er et centralt princip i unionsborgerskabet; bemærker, at oprettelsen af Schengenområdet er et af de største resultater af den europæiske integrationsproces og i høj grad styrker den frie bevægelighed inden for EU; bemærker, at Rådet i sine konklusioner af 9. juni 2011 fastslog, at evalueringsprocessen var afsluttet med positivt resultat, og at Bulgarien og Rumænien i teknisk henseende var forberedt til at tiltræde Schengenområdet;

3. minder om, at unionsborgerskabet i henhold til EU-traktaterne er tæt knyttet til og afhængig af statsborgerskab i en medlemsstat, som det hører under alle medlemsstaters enekompetence at tildele; påpeger, at der ikke er andre måder at opnå unionsborgerskab på end ved at opnå statsborgerskab i en medlemsstat;

4. mener, at unionsborgerskabet omfatter den fælles europæiske demokratiske identitet og de specifikke rettigheder, borgerlige pligter og friheder, der er knyttet til den, og at udøvelsen af disse rettigheder styrker borgernes tilknytning til EU;

5. minder om, at artikel 20 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF) definerer unionsborgerskabet som værende baseret på statsborgerskab i en medlemsstat; understreger betydningen af fortsat at anvende dette system, selv efter eventuelle fremtidige traktatrevisioner;

6. opfordrer EU til at fremme vedtagelsen af et europæisk charter om digitale rettigheder, herunder digitale borgerrettigheder, der bygger på den europæiske erklæring om digitale rettigheder og principper for det digitale årti;

7. opfordrer Kommissionen til at vedtage en ny meddelelse, der præciserer visse nøglebegreber i direktiv 2004/38/EF[1] om unionsborgeres og deres familiemedlemmers ret til at færdes og opholde sig frit i EU med henblik på at give medlemsstaterne ajourførte retningslinjer, der kan bidrage til at forbedre direktivets gennemførelse på nationalt plan og dermed være til gavn for EU-borgere og deres familiemedlemmer;

8. opfordrer Kommissionen til uden yderligere forsinkelse at forelægge et forslag om at

[1] Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/38/EF af 29. april 2004 om unionsborgeres og deres familiemedlemmers ret til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område, om ændring af forordning (EF) nr. 1612/68 og om ophævelse af direktiv 64/221/EØF, 68/360/EØF, 72/194/EØF, 73/148/EØF, 75/34/EØF, 75/35/EØF, 90/364/EØF, 90/365/EØF og 93/96/EØF (EØS-relevant tekst) (EUT L 158 af 30.4.2004, s. 77).

ajourføre og forbedre direktivet om konsulær beskyttelse[2], herunder ved at give EU-delegationerne en mere aktiv rolle med hensyn til at bistå ikkerepræsenterede EU-borgere, der opholder sig eller rejser uden for EU;

9. opfordrer Rådet og Det Europæiske Råd til at træffe nødvendige foranstaltninger for at sikre, at lande, der opfylder de tekniske kriterier for at blive medlem af Schengenområdet, får lov at blive det, så alle EU-borgere kan udnytte deres ret til fri bevægelighed og fremme deres europæiske identitetsfølelse;

10. opfordrer Kommissionen til aktivt at søge gensidige visumaftaler med ikke-EU-lande og berørte medlemsstater for at sikre ligebehandling og opretholde princippet om gensidighed på visumområdet og fremme mobiliteten og rettighederne for alle EU-borgere;

11. opfordrer medlemsstaterne til at informere mobile EU-borgere ved registrering i deres bopælsmedlemsstat om deres valgrettigheder og valgprocedurerne i forbindelse med valg til Europa-Parlamentet og kommunalvalg og til at give dem mulighed for straks at registrere sig som vælger;

12. opfordrer indtrængende Rådet til hurtigst muligt at vedtage revisionen af Rådets direktiv om mobile unionsborgeres valgrettigheder ved valg til Europa-Parlamentet[3] og Rådets direktiv om mobile unionsborgeres valgrettigheder ved kommunale valg[4] i overensstemmelse med den holdning, som Parlamentet har godkendt;

13. understreger, at EU-institutionerne bør tilskynde til større kendskab til og forståelse af de rettigheder og friheder, der følger af deres unionsborgerskab, og gør opmærksom på, at der stadig er betydelige mangler i den praktiske anvendelse af unionsborgerskabet; mener, at EU for bedre at udnytte unionsborgerskabets potentiale bør tage skridt til at garantere beskyttelse af EU's grundlæggende værdier; minder om, at beskyttelse af mindretal, herunder nationale og sproglige, er en grundlæggende værdi i og samtidig en vigtig opgave for Den Europæiske Union;

14. opfordrer medlemsstaterne til at maksimere deltagelsen af alle deres borgere, herunder socialt sårbare grupper, ved at styrke deres valgrettigheder gennem oplysningskampagner, tilskynde dem til at deltage i offentlige debatter og gennemføre passende ordninger, der er skræddersyet til deres nationale afstemningsprocedurer, for at gøre det lettere for personer, der er medlemmer af marginaliserede grupper, minoritetsgrupper eller sårbare grupper, og som står over for vanskeligheder med at stemme, f.eks. ved at give mulighed for at vælge valgsteder og anvende kompenserende teknologier, formater og teknikker; opfordrer endvidere medlemsstaterne til at give personer med handicap mulighed for på deres anmodning at modtage hjælp til at stemme fra en person efter eget valg og til at bestræbe sig på at give mulighed for at

[2] Rådets direktiv (EU) 2015/637 af 20. april 2015 om koordinations- og samarbejdsforanstaltninger for at lette konsulær beskyttelse af ikkerepræsenterede unionsborgere i tredjelande og om ophævelse af afgørelse 95/553/EF (EUT L 106 af 24.4.2015, s. 1).
[3] Kommissionens forslag til Rådets direktiv om fastsættelse af de nærmere regler for valgret og valgbarhed ved valg til Europa-Parlamentet for unionsborgere, der har bopæl i en medlemsstat, hvor de ikke er statsborgere (COM(2021)0732).
[4] Forslag til Rådets direktiv om fastsættelse af de nærmere regler for valgret og valgbarhed ved kommunale valg for unionsborgere, der har bopæl i en medlemsstat, hvor de ikke er statsborgere (COM(2021)0733).

brevstemme og eventuelt yderligere lette fysisk stemmeafgivning, stemmeafgivning pr. fuldmagt samt elektronisk stemmeafgivning og onlineafstemning;

15. opfordrer medlemsstaterne til at vedtage foranstaltninger til at holde deres valgprocesser fri for ekstremisme, spredning af desinformation og udenlandsk indblanding;

16. minder om, at retten til at deltage i det demokratiske liv og forpligtelsen til at sikre, at beslutninger træffes så åbent og så tæt på borgerne som muligt, er beskyttet i henhold til artikel 10 i traktaten om Den Europæiske Union; opfordrer EU-institutionerne og medlemsstaterne til at sikre tilstrækkelig tid til offentlig høring og gennemsigtighed og til at offentliggøre offentlige dokumenter på en proaktiv måde;

17. opfordrer indtrængende Rådet og Kommissionen til at genoptage forhandlingerne om revisionen af forordning (EF) nr. 1049/2001[5] med henblik på at sikre, at EU-borgerne fuldt ud kan udøve deres ret til aktindsigt og kontrollere EU's institutioner, organer, kontorer og agenturer;

18. opfordrer medlemsstaterne til fuldstændig udfasning af statsborgerskabsordninger gennem investeringer og alle andre lignende nationale ordninger eller programmer, der fører til erhvervelse af statsborgerskab og indebærer direkte eller indirekte salg af unionsborgerskab, da disse er kritisable ud fra et etisk, juridisk og økonomisk synspunkt, er grundlæggende uforenelige med princippet om loyalt samarbejde, undergraver selve begrebet unionsborgerskab og krænker EU's principper og værdier; minder om, at disse ordninger udgør flere alvorlige sikkerhedsrisici for EU-borgerne, såsom dem, der stammer fra hvidvaskning af penge og korruption; mener, at manglen på fælles standarder for ordninger for tildeling af opholdsret på grundlag af en finansiel investering også kan udgøre sikkerhedsrisici og bidrage til at undergrave Unionens integritet;

19. fordømmer, at forskelsbehandling af en række grunde fortsat forekommer i hele EU; minder om, at artikel 21 i EU's charter om grundlæggende rettigheder forbyder enhver forskelsbehandling, f.eks. på grund af køn, race, farve, etnisk eller social oprindelse, genetiske anlæg, sprog, religion eller tro, politiske eller andre anskuelser, tilhørsforhold til et nationalt mindretal, formueforhold, fødsel, handicap, alder eller seksuel orientering; gentager behovet for at bekæmpe forskelsbehandling af personer, der tilhører sårbare grupper eller minoriteter, og gentager sin opfordring til et omfattende EU-beskyttelsessystem, der integrerer eksisterende folkeretlige instrumenter og følger dokumenteret bedste praksis i EU;

20. opfordrer til, at der udarbejdes en statut om unionsborgerskab på grundlag af artikel 25 i TEUF, der samler og ajourfører eksisterende borgerrettigheder og indfører nye; minder om, at både udarbejdelsen af statutten om unionsborgerskabet og ajourføringen af disse nye rettigheder bør gennemføres under traktaterne;

21. opfordrer til, at der indføjes en horisontal klausul om ikkeforskelsbehandling i statutten om unionsborgerskab som en yderligere garanti for ligestilling i udøvelsen af borgerskabsrettigheder med henblik på at sikre et ens beskyttelsesniveau i Unionen på

[5] Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1049/2001 af 30. maj 2001 om aktindsigt i Europa-Parlamentets, Rådets og Kommissionens dokumenter (EFT L 145 af 31.5.2001, s. 43).

baggrund af artikel TEUF for personer, der tilhører sårbare og marginaliserede grupper;

22. opfordrer Kommissionen til at tage hensyn til disse forslag i den kommende rapport om unionsborgerskab 2023 og til at tage de nødvendige skridt til at gennemføre dem efter proceduren i artikel 25 i TEUF.

BILAG: ENHEDER ELLER PERSONER, SOM ORDFØREREN HAR MODTAGET INPUT FRA

Ordføreren har modtaget input fra følgende enheder eller personer som led i udarbejdelsen af udtalelsen frem til vedtagelsen heraf i udvalget:

Enhed eller person
Ordføreren erklærer, at hun ikke har modtaget input fra enheder eller personer.

Ovenstående liste er alene udarbejdet på ordførerens ansvar.

OPLYSNINGER OM VEDTAGELSE I RÅDGIVENDE UDVALG

Dato for vedtagelse	28.11.2023
Resultat af den endelige afstemning	+: 48 –: 9 0: 5
Til stede ved den endelige afstemning – medlemmer	Abir Al-Sahlani, Malik Azmani, Pietro Bartolo, Theresa Bielowski, Vladimír Bilčík, Malin Björk, Vasile Blaga, Karolin Braunsberger-Reinhold, Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Annika Bruna, Damien Carême, Clare Daly, Lena Düpont, Lucia Ďuriš Nicholsonová, Cornelia Ernst, Nicolaus Fest, Evin Incir, Sophia in ‘t Veld, Patryk Jaki, Marina Kaljurand, Assita Kanko, Fabienne Keller, Łukasz Kohut, Moritz Körner, Jeroen Lenaers, Juan Fernando López Aguilar, Nadine Morano, Javier Moreno Sánchez, Maite Pagazaurtundúa, Pina Picierno, Birgit Sippel, Tineke Strik, Annalisa Tardino, Yana Toom, Milan Uhrík, Tom Vandendriessche, Elena Yoncheva, Javier Zarzalejos
Til stede ved den endelige afstemning – stedfortrædere	Daniel Freund, José Gusmão, Rasa Juknevičienė, Beata Kempa, Matjaž Nemec, Janina Ochojska, Jan-Christoph Oetjen, Kostas Papadakis, Silvia Sardone, Paul Tang, Petar Vitanov, Axel Voss, Tomáš Zdechovský
Til stede ved den endelige afstemning – stedfortrædere (forretningsordenens art. 209, stk. 7)	Mathilde Androuët, Margrete Auken, Traian Băsescu, Tom Berendsen, Jarosław Duda, Rosa Estaràs Ferragut, Pär Holmgren, Andrey Kovatchev, Antonius Manders, Riho Terras

ENDELIG AFSTEMNING VED NAVNEOPRÅB
I RÅDGIVENDE UDVALG

48	+
PPE	Traian Băsescu, Tom Berendsen, Vladimír Bilčík, Vasile Blaga, Karolin Braunsberger-Reinhold, Jarosław Duda, Lena Düpont, Rosa Estaràs Ferragut, Andrey Kovatchev, Jeroen Lenaers, Antonius Manders, Nadine Morano, Janina Ochojska, Axel Voss, Javier Zarzalejos, Tomáš Zdechovský
S&D	Pietro Bartolo, Theresa Bielowski, Evin Incir, Marina Kaljurand, Łukasz Kohut, Juan Fernando López Aguilar, Javier Moreno Sánchez, Matjaž Nemec, Pina Picierno, Birgit Sippel, Paul Tang, Petar Vitanov, Elena Yoncheva
Renew	Abir Al-Sahlani, Malik Azmani, Lucia Ďuriš Nicholsonová, Sophia in ‘t Veld, Fabienne Keller, Moritz Körner, Jan-Christoph Oetjen, Maite Pagazaurtundúa, Yana Toom
Verts/ALE	Margrete Auken, Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Damien Carême, Daniel Freund, Pär Holmgren, Tineke Strik
ECR	Patryk Jaki, Assita Kanko, Beata Kempa

9	-
PPE	Rasa Juknevičienė, Riho Terras
ID	Mathilde Androuët, Annika Bruna, Nicolaus Fest, Tom Vandendriessche
The Left	Cornelia Ernst
NI	Kostas Papadakis, Milan Uhrík

5	0
ID	Silvia Sardone, Annalisa Tardino
The Left	Malin Björk, Clare Daly, José Gusmão

Tegnforklaring:
+ : for
- : imod
0 : hverken/eller